

Fakultetu crkveno govorništvo i homiletiku. I za to je napisao solidna skripta *Temelji govorništva*, koja je poslije izdao i tiskom, te *Verbum Dei vivi*. Kao pisac sudjelovao je u Franjevačkom vjesniku, Vrhbosni, Duhovnom životu, Životu, Bogoslovskoj smotri i drugdje.

Dr Đuro Gračanin bio je svećenik i čovjek snažnih opredjeljenja i izgrađena kršćanskoga nazora, poglavito tomističke orijentacije. Osim izrazito stručnih interesa, njega je poglavito zanimala svećenička egzistencija. Kao kolega i svjedok pariških dana angažiranoga kršćanina dra Ivana Merza, i Gračanin je gajio osjećaj za katolički laikat. Posebne je pažnje vrijedna njegova urednička i prevodilačka aktivnost u *Vreli života*. Tu smo mu svi dužnici: i svećenici, i redovnici, i laici. On je izdanjima *Vrela života* unio u Hrvatsku nova, svježija i autentičnija duhovna strujanja koja su omogućila nove i veće duhovne zanose. Bio je otvoren svim obogaćenjima izvana, ali je cijenio i izvornu hrvatsku teologiju. Stoga je vrijedan spomena njegov opsežan prikaz *Philosophie et théologie chez les Croates* kojim je u uglednom internacionalnom djelu *Dictionnaire de la théologie catholique* (Supplément, 1954) izborio nazočnost našega udjela u kršćanskoj filozofiji i teologiji.

I kao dekan i kao profesor, dr Đuro Gračanin zalagao se, s kolegama, za znanstvenu visinu našeg Bogoslovskeg fakulteta u Zagrebu. Volio je Fakultet i smatrao ga prijeko potrebnom ustanovom, vrijednom da se za nj svi založe i žrtvuju. Gledao je u njemu nezaobilazan faktor za blagovjesničku nazočnost Crkve u nas i za izgradnju cjelovite hrvatske kulture.

Neka je za to djelo u Boga nagrada i slava profesoru dru Đuri Gračaninu!

Dr Bonaventura Duda

OPROŠTAJ SARAJEVSKOG POMOĆNOG BISKUPA NAD GROBOM PROF. DRA ĐURE GRAČANINA

U ime Nadbiskupije Vrhbosanske opraštam se od našeg svećenika dra Đure Gračanina. Nad njegovim odrom prisutna je duhom njegova Vrhbosanska Crkva na čelu sa svojim Prvosvećenikom koji, sriječen, nije mogao ovamo doći. Čitava Nadbiskupija, s klerom i vjernicima, svojim molitvama polaže vijenac zahvalnosti i priznanja našem pokojniku. On je nikao na našem bosanskom tlu, bio je naš vrhbosanski svećenik, uvijek je bio povezan sa svojom dijecezom vezama čvršćim i brojnijim nego poznatijim.

Stojeći danas uz njegov odar nužno se mislima vraćamo na prva desetljeća našeg stoljeća i prilike u Bosni gdje se mladi Đuro Gračanin duhovno formirao. Bila su to vremena puna napetosti koja se u tom vremenu i prostoru tako dramatski zgusnula. Bosna je tek izlazila iz mraka vjekovne zaostalosti, a u budućnosti koja se neposredno nazirala osjećale su se jasno nove tjeskobe. Izlazeći na kolosijেকে evropskog modela života, čula se je ispod tračnica tutnjava skorih suđbonosnih zbivanja. Stizali su doduše signali, no, tko ih je pravo razumio? Tko ih je uopće mogao pravo razumjeti?

U takvim okolnostima iz sredine našeg malog građanskog činovničkog čovjeka potječe i naš pokojnik. U tim kriznim okolnostima baštineći katolički odgoj sretno se povezuje s ljudima koji su — ipak se mora reći — providnosno stajali na skretnicama i dali vjerničko usmjerenje ne malom broju naše buduće inteligencije.

Pokojnik nije ni jednog dana bio u malom sjemeništu. Svršio je trgovačku akademiju. U to doba u nas u Sarajevu katolička đačka mladež se je uglavnom kupila u Marijinoj kongregaciji koju su vodili oci Isusovci. Tu je on dobio prvu duhovnu kulturu i definitivnu vjerničku fizionomiju.

Nakon svršene trgovačke akademije javio se u našu dijecezansku sarajevsku bogosloviju. Tu je ostao samo godinu dana. U to doba u novoj državnoj političkoj konstelaciji mijenjaju se i proširuju horizonti koji su do tada

uglavnom dopirali do skoro isključivo germanskog duhovno-kulturnog kruga. Višestrukim sticajem okolnosti otvaraju se putevi i prema »najstarijoj kćerci Crkve« Francuskoj i njenim teološkim i opće katoličkim institucijama. Uza svu dužnu obazrivost bilo je to svakako novo obogaćenje. Tako i mladi teolog Đuro Gračanin nastavlja teološke studije u Parizu. S njime studiraju u Parizu i dr Ivan Merz i dr Avelin Cepulić i drugi. Ta mala grupica tu duhovno dozrijeva da bi velike ideje koje su tada bile pretežna preokupacija vidovitijih duhova na čelu s Pijem XI snažano upila i presadila na naše tlo. To su ideje Katoličke akcije, odnosno angažiranog laikata, ideje liturgijskog pokreta, velike misijske ideje u prvom redu o domaćem kleru itd. Pariške godine teološkog studija su bez sumnje dale definitivno duhovno obilježje pokojnom profesoru Gračaninu. Sav njegov kasniji rad i rast vezan je uz ove temelje.

Došavši sa studija u Bosnu, kao prvi isključivi francuski dak među našim klerom, unio je svježinu koja je za Bosnu značila možda više nego za druge sredine. Bio je postavljen za katehetu na ženskoj gimnaziji i istovremeno je bio prefekt u konviktu Hrvatskog kulturnog društva (HKD) »Napredak«. Mladež je bila područje njegovog rada. On koji je upravo u svojim đačkim danima iskusio što znači pružiti duhovni oslonac mladu čovjeku s dubokim je razumijevanjem i poštovanjem prilazio mladima koji su se kupili oko njega. Njegov stil rada bio je individualni prilaz svakome mladiću i djevojci. Stil svakako daleko teži nego onaj kolektivnog bezimnog tretiranja, ali tim efikasniji. I danas mi u Sarajevu susrećemo ljude koji sa zahvalnošću spominju kako je u najkritičnijim danima njihove mladosti znao prof. Gračanin znalacki i ljudski prići mladom čovjeku, pribaviti njegovo povjerenje i pomoći mu da sačuva i učvrsti vjeru. Osobno znam i za slučajeve da su mladi ljudi već bili izgubili vjeru, ali došavši u kontakt s pok. drom Gračaninom ponovno su je našli i danas su dobri vjernici. Njegovi gojenci i đaci i danas vole istaknuti da im je on ne samo tumačio i utvrđivao vjeru, nego je i općenito širio njihove duhovne horizonte.

Taj vremenski period između dva rata na poseban je način obilježen socijalnim tjeskobama, zamračenim slutnjama na planu društvenog života i traženjima odgovora na upitnike koji su već visjeli u zraku. Stizale su i papinske socijalne enciklike. I mi smo u Sarajevu pokušali odazvati se na pozive iz Vatikana. Na tečajevima koji su se održavali za naše angažirane mlade aktiviste vidno je učešće uzimao i naš pokojnik. Popularizirajući socijalnu nauku Crkve, nastupao je kao predavač i na inače liberalnom tadanjem Narodnom sveučilištu u Sarajevu.

Bio je urednikom i naše »Vrhbosnek«. U to vrijeme i ta nekada tako značajna svećenička revija dobiva nove suvremene rubrike i posebno se okreće katoličkom laikatu. Svoje brojne napise potpisuje pseudonimom »Verax«.

Pokojnik je pokrenuo i godinama izdavao i knjižnicu »Vrelo života«. I to je bila novina u našim prilikama. Uz časne drevne pisce duhovnog života koji su isključivo i suvereno dominirali na našim policama i klecalima pojavili su se tim nizom knjiga novi pisci, u našu duhovnu lektiru došlo je blagoslovljeno osvježenje. Koja god je duša iole željela da se duhovno kultivira jedva da je mogla mimoći ono što nam je u svojoj knjižnici pružio naš dr Gračanin.

Možda je od posebne važnosti istaći da njemu treba zahvaliti što u hrvatskom prijevodu imamo izvrsno djelo koje nam je mnogima pomoglo u pravi čas i koje je i danas preporučljivo, a to je Ušeničnikova *Filozofija života*. Prof. Gračanin je naslutio njenu vrijednost za našu mladež i nije se prevario.

Kako je bio široka i superiorna duha, nije se dao smesti od naših domaćih sitnih obzira i rado je neko vrijeme predavao filozofiju na našoj sarajevskoj franjevačkoj bogosloviji.

Kao čovjek nesumnjivog duhovno-intelektualnog potencijala zapažen je i od naše najuglednije teološke ustanove, od našeg Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. Nadbiskupija je smatrala svojom čašću što njen svećenik dr Gračanin ide za predavača na Fakultet u Zagreb. To je bio naš čin zahvalne ljubavi prema ustanovi koja nam je dala našeg prvog vrhbosanskog nadbiskupa dra Stadlera. Pokojnik koji je najveći dio svojih zrelih godina proveo u radu

na Fakultetu bio je živa spona kojom se Vrhbosanska Crkva povezala i čvršće uhvatila u kolo katolicizma na našem prostoru. I tu je pokojnikova djelatnost služila na čast i njegovoj dijecezi. Svojim cjelokupnim radom, on je utirao put idejama koje će aktualizirati Drugi vatikanski sabor.

Dragi naš profesore! U duhu iskrenog pijeteta, u dubokoj zahvalnosti, a nadalje u znaku vjere i u nadi uskrnuća stojimo nad vašim grobom. U ovo naše cvijeće i vijence što ih stavljamo na vaš grob mi još više uplićemo svoje misli i molitve u vijenac zahvalnosti živih riječi. Uvjereni smo: dok vas predajemo Crkvi nebeskog Jeruzalema, vama stavlja vijenac nagrade Onaj koji reče: »Budi mi vjeran do smrti, i dat ću ti vijenac života« (Otk 2, 10).

Dr Tomislav Jablanović,
pom. biskup sarajevski

NAD OTVORENIM GROBOM DRA JORDANA KUNIČIĆA, RED. PROF. KAT. BOG. FAKULTETA

20. VELJAČE 1974.

Ražalošćena braćo i sestre!

Tužna srca i potresene duše stojimo danas nad mrtvim tijelom svećenika i teološkog učitelja Jordana Kuničića, a kroz misao nam struji mrazni dah ledene zebnje: opet jedan iznenađan gubitak Crkve u ovom hrvatskom narodu; opet jedna prekinuta nit određenog živog misaonog svjedočenja tradicionalnog kršćanskog postojanja na ovom tlu; opet jedna praznina koja se otvorila u ovoj — na različite načine stiješnjenoj i ugroženoj — struji kršćanskog trajanja u ovim geografskim i kulturnim koordinatama; opet zamuknuo jedan osebujan i izdiferenciran glas koji je neumorno upozoravao i bio dovoljno snažan da prisiljava na pozornost; opet osiromašenje naših sadašnjih strujanja i naših isprepletenih događanja za jednu snažnu osobu koja je u ukupnosti ovog povjesnog časa Crkve u Hrvatskoj igrala bez sumnje vidnu i značajnu ulogu.

Posebno to osjeća Profesorski zbor našeg Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, kojemu je neprežaljjeni pokojnik posvetio najzrelije i najradinije svoje godine, kojemu je kroz šest punih godina kao dekan bio na čelu (1963—1970), u izgradnju čije je moderne fizionomije dao golem i neizbrisiv vlastiti prilog. Opraštajući se danas ovdje od sluge Kristova i teološkog radnika Jordana Kuničića u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta, ne mogu postupiti drukčije nego da najprije pred licem ove zemlje hrvatske i pred budnom svijesću svih koji misle iz tisućtristogodišnje povijesti kršćanskog duha na ovoj grudi i na ovom tvrdom kamenu od Mure do Dubrovnika — kao i pred svijesću onih koji iskreno kritički misle o toj tisućtristogodišnjoj povijesti — izrek-nem duboku zahvalnost našem dragom pokojniku Jordanu Kuničiću za sve što je učinio za afirmaciju i rascvat i plodovitost toga najšireg žarišta i iskrišta kršćanske misli u hrvatskom narodu, da iz dubine duše svoje, i svih ovdje prisutnih vjernika, zavapim Ocu sve dobrote i vrelu neizmjerne milosrdnosti, neka primi u krilo svoje božanske slave Jordana Kuničića, neka On sam, Bog, bude njegova preraskošna plaća za djelo što ga je izveo na Bogoslovnom fakultetu.

Rodivši se u Dolu na otoku Hvaru 21. srpnja 1908, Jordan Kuničić ubraja se u značajan niz muževa što ih je otok Hvar poklonio hrvatskoj kulturi, upisuje se kao vrijedno novo ime u katalog Hvarana koji su zaslužni za razvitak duha u hrvatskom narodu.

Proživjevi 50 godina u redu sv. Dominika, koji ga je odgojio i pružio mu najvišu teološku naobrazbu — podjeljujući mu i najviši znanstveni naslov »magister in sacra theologia« — Jordan Kuničić ulazi u galeriju velikih muževa koje je Dominikanski red pružio povijesti katolicizma u hrvatskom narodu, i povijesti hrvatske kulture naprosto.